

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy hóra . . . 60 K Félévre . . . 340 K
 Negyedévre . . . 170 K Egész évre . . . 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
INTERURBAN TELEFON: 3-48 SZÁM.

Bethlen az indemnitási vitában

Budapest, január 23. A nemzetgyűlés mai ülését Botlik József alelnök háromnegyed 11 órakor nyitotta meg. A megnyitás után kegyeletos szavakkal emlékezett meg XV. Benedek pápa elhunytáról és hosszabb beszédben emelte ki az elhunyt pápa érdemeit, majd Bethlen István gróf miniszterelnök indítványára javasolja, hogy a Cammerlengo bibornokokhoz ez alkalomból a következő táviratot intézze a nemzetgyűlés:

— A magyar nemzetgyűlés, mint a magyar nemzet szuverenitásának kifejezője, mely részvételt vett a Szentatya halálának hírére és a nagy béke pápa elhunytá felett őszinte fájdalomának kifejezését határozta oljuttatni Eminenciához.

Bethlen István gróf miniszterelnök: Nemcsak az egész világ, de a magyar nemzet is sokat veszített a Szentatya halálával. Neki köszönhető, hogy a Magyarországon tartózkodó nuncius oly odaadó buzgósággal és tevékenységgel ápolta szegényeinket. A maga részéről is csatlakozik az elnöki javaslatához és kéri, hogy a Ház táviratilag fejezze ki részvétét a Szentatya halála felett a diplomácia útján.

Huszár Károly: Most, amikor az egész világ összes katolikus templomaiban felhangzik a rekviem, nekünk is felekezeti különbség nélkül konstatálnunk kell, hogy a katolikus világ legkiválóbb feje veszett el. Egyetlen volt XV. Benedek pápa, aki az emberszeretetet hirdette. Elhunytá felett az összes pártok gyászát fejezi ki. Ő volt az, aki fennem lobogtatta a kereszt lobogóját, amelyre az volt írva, hogy nemcsak szavakban, hanem tettekben is kereszténynek kell lenni. A magyar nemzet képviselőinek meg kell emlékezniük ama nagy szolgálatáról, amelyet a pápa a béke előkészítésében tanúsított. Addig békesség nem lehet itt, amíg az ő elvei diadalt nem aratnak.

Hermann: Teljes szívvel járul hozzá az elnök és a miniszterelnök előterjesztéséhez.

Vass József visszautasítja Rakovszky vádjait

Ezután Szilágyi Lajos az 1922 január 21-én hozott határozatának megfelelően megköveti a nemzetgyűlést.

Vass József kultuszminiszter: Azok a hangok, amelyek XV. Benedek pápa halála alkalmával itt a nemzetgyűlésen elhangzottak megnehezítik ama elhatározását, hogy felszólaljon.

Mégis meg kell ezt cselekednie, amennyiben Rakovszky István tegnapelőtti beszédében a Fehér Könyvvel kapcsolatban kritika tárgyává tette a kir. ügyészség előtt tett vallomását.

Rakovszky azt állította, hogy én úgy nyilatkoztam, hogy Rakovszkyék akadályozták meg a királyhoz való jutásomat. Erre vonatkozólag felolvastam a kir. ügyészségen tett vallomásomnak idevonatkozó részét. Amikor én jelentkeztem Rakovszkynál a kormány nevében, azt a kérésemet fejeztem ki, hogy a királlyal személyesen akarok beszélni. Rakovszky azt mondta erre, hogy őfelsége alszik. Ezután erősebben léptem fel vele szemben. Rakovszky erre kijelentette, hogy ők vannak megbízva, hogy velem tárgyaljanak. Világos

tehát, hogy én személyesen őfelségével nem beszélhettem. Felmutattam a nagykövetek demarsát és kértem, hogy álljanak el a királynak fegyveres erővel történő budapesti bevonulásától. Rámutattam a külpolitikai helyzet veszedelmére, arra, hogy a beavatkozás elkerülhetetlen. Rakovszky és Andrassy erre kitérően nyilatkoztak, úgy hogy az volt a benyomásom, hogy nem hisznek a demars komolyságában. Ellenkezőleg, ők akartak engem rávenni arra, hogy a fegyveres ellenállástól tekintsem el a kormány és a Kormányzó ur önként adja át a hatalmat.

Ilyen szubjektív elbírálás helyett én azt kérdeztem, hogy vannak-e garanciák az országot fenyegető beavatkozás elkerülésére? Rakovszky kijelentette, hogy a politikai életben oly indiszkréciók történtek, hogy ő nem hajlandó nyilatkozni.

Kilátásba helyeztem, hogy az anant és klsantant képviselőit összehívjuk és őfelsége teljes tájékoztatást nyerhet itt Budapestén arról, hogy vállalkozása kildátatlan. Rakovszky kijelentette, hogy fegyveres erővel fog bevonulni.

Was weiter?

Megkérdeztem, hogyha csakugyan bevonul és bekövetkezik a legnagyobb katasztrófa, mi lesz akkor? Németül kérdezte: Was weiter? (Derültég a kigazdapárton.)

Rakovszky erre azt válaszolta: Das, was wird Seine Majestät sehen, az, amit őfelsége jónak fog látni.

Rakovszky tegnapelőtti beszédében azt mondta, hogy reá nézve terhelő körülményeket említettem csak, míg az enyhítő körülményeket elhallgattam. Ennek bizonyítására felolvastam az ügyészségen tett vallomásomnak ide vonatkozó szakaszát, amelyekből kitűnik, hogy abban úgy Andrassyra, mint Rakovszkyra nézve enyhítő részek is vannak.

Rakovszky beszéde végén azt mondta, hogy nem vonja le a konkluziót, ennek levonását rábízta azokra, akik hallották beszédét. Én sem vonom le a következtetést, én is rábízom azokra, akik hallották fejtegetéseimet.

— Rakovszky azt mondhatja, hogy kérem, én nem az ügyészség előtt tett vallomásáról beszéltem, hanem arról, ami a Fehér Könyvben van. Ezt a kérdést is tisztázom. A Fehér

Könyv a kormány kiadványa és én, mint miniszter természetesen felelős vagyok azért, ami benne van. De ez a felelősség politikai felelősség, ezért nem kívánhatok tőlem olyan felelősséget, mint amilyennel szerzője tartozik. Rakovszky vagy ismerte az ügyészség előtt tett vallomásomat, vagy nem. Nekem azt kell feltételeznem, hogy Rakovszky mindkettőt ismerte és ha valóban ismerte, akkor tévedett és kénytelen volnék azt mondani, hogy tudatosan tévedett.

Ezzel az aktát lezárom. Én Rakovszkytól nem kérek semmiféle elégtételt. Rakovszky lovagiaságától várom, hogy megfelelően helyreigazítsa azokat a tévedéseket.

— Én rendkívül kinos helyzetben vagyok. Ha meggyőződése nem tiltaná, letenném a reverendát és fegyveres elégtételt kérnék. Azonban minthogy meggyőződése ezt tiltja, még akkor sem tehetném, ha nem volnék pap. Én óvakodtam mindég bárkit is sérteni, de megkövetelem azt is, hogy engem se sértsen senki.

A sajtó is foglalkozott ezzel az ügygel.

A „Magyarság”-ban, a Milotai lapjában nem ugyan az ő neve alatt, de mégis az ő szerkesztésében a következő megjegyzés jelent meg:

„Siri csendben hallgatták, hogy Rakovszky hogyan olvasta Vass József kultuszminiszternek, a papnak fejére az ügyészség előtt tett vallomását.”

Meg vagyok róla győződve, hogy Milotai-ban is meg van a készség arra, hogy helyreigazítsa ezt a kifejezést, de azt hiszem, hogy nem fog nekem tudni elégtételt adni.

A pénzügyminiszter reflektál a felszólalásokra

Kállay Tibor pénzügyminiszter: Köszönetet mond az előlegezett bizalomért, amely a Ház különböző oldaláról megnyilvánult és röviden reflektálni akar az egyes észrevételekre. Ugy látja, hogy programja nem találkozott ellenzéssel, az adóztatás megerősítését és az adókezelés szilárd alapokra tételét irányozza. Kijelenti, hogy deficitünk tulajdonképpen nincsen. Ma is fedezzük kiadásainkat. Azonban nem helyes eszközökkel fedezzük. Fedezzük azáltal, hogy elhalasztunk bizonyos kiadásokat, felszivunk bizonyos rendelkezésekre álló tőkéket és igénybe vesszük a bankóprést. A kormánynak szemére vetették, hogy programja szegényes, alig vannak beruházások. Rámutat arra, hogy a költségvetésben mégis vannak beruházások, ha nem is nagy mértékben. Rámutat azokra a tételekre, amelyek a munkanélküliség enyhítését célozzák.

Határozati javaslatokat nyújtottak be, hogy szüntessék be a pénzügyüket. Ha a pénz szerepéről, a pénz előteremtéséről van szó, ez három uton lehetséges: 1. Takarékoság útján. 2. Külföldi tőkének kölcsön útján való megszerzése által. 3. A meglévő vagyontökének elosztása által, úgy hogy a legnagyobb hasznot tudja szolgáltatni.

Ezután részletezi az egyes tételeit.

A vita során a Hangya ügyével is foglalkoztak és támadták a kormányt, hogy ennek az intézménynek támogatást nyújtott. A Hangya az országban közhasznú tevékenységet fejt ki. (Ugy van, ugy van.) A Hangya pénzt eddig nem kapott az államtól.

A tisztviselők ellátása

Beszéde során kitért arra, hogy az ellátatlanok körét nem lehet kiterjeszteni. A tisztviselők ellátását fenn kell tartani, mert a nekik juttatandó pénzbeli ellenérték a tisztviselők nyomora mellett egészen más célokra jutna. A tisztviselők illetményeit a kormány javítani kívánja. Erre vonatkozólag az indemnitási vita után terjeszt be törvényjavaslatot. A természetbeni ellátással kapcsolatban megjegyzi, hogy a vidéken levő vagyonszámba tartó tisztviselőknek az élelmiszerek pénzbeli ellenértékét fogja megadni. Ezután részletesen foglalkozik az italmérés revíziójának ügyével és megállapítja, hogy az teljesen igazságosan történt.

Az adóvégrehajtási utasításban a kormány nem kér meghatalmazást, csak a föld és házbirtokok értékének megállapítása tekintetében. Ezeknél az adóknál is a progresszívítás érvényesül. A pénz kicserélésénél visszamaradt összegekre az a mondani valója, hogy a kormány annakidején mindent meg fog tenni hogy ezen bankjegyek visszaváltassanak.

Áttér az egyes határozati javaslatokra. A javaslatok egy része politikai programot akar adni. A kormánynak nincs szüksége arra, hogy mások programjával éljen.

Lingauer Albinnak azt az állítását, hogy

az államháztartásban az egyetlen megoldás az ösztönös és a nyílt bevallása az államcsődnek, teljesen hibáztatja. Ezen a téren csak két megoldást ismer. Az egyik a harc, a másik a verejtékes munka, amely utóbbit meg fogja hozni

A Fehér Könyv és Nyugatmagyarország

Ezután Bónffy Miklós gróf külügyminiszter válaszol Andrássy, Rakovszky és Somogyi kijelentéseire. A Fehér Könyvben közölte mindazokat az adatokat, amelyek megvilágították, hogy a csehek részéről az ultimátumnak nem volt közvetlen ilyen jellege, de a fenyegetésnek ultimátumszerű jellege volt. Ezután foglalkozik Sigray Antal beszédével. Megakarja világítani a nyugatmagyarországi kérdést a maga teljességében a nemzet előtt.

A trianoni szerződés 40-ik §-a a meghatározott területekre nézve kezdettől fogva ki egyenlítő javaslatokat írt elő a magyar és osztrák kormány között. Az osztrák kormány azonban mindvég a res judicata álláspontján volt. Kijelenti, hogy az osztrák kormány részéről a magyar kormányhoz javaslat sohasem érkezett. A magyar kormány azért az osztrák kormánnyal iparkodott a tárgyalásokat fenn-

a maga gyümölcsét. A háború alatt várak, kasztyók pusztultak el, azonban nagyon sok paraszt ház maradt sértetlen. Az ő egyetlen vágya, törekvéseinek egyetlen célja az, hogy a kunyhók kúriákká fejlődjenek ki.

tartani, miután meg volt a reménye arra, hogy bizonyos eredményeket fog elérni.

Ezután részletesen ismerteti a velencei egyezményt megelőző tárgyalásokat. A velencei egyezményvel kapcsolatban megemlíkezik a felkelők érdemeiről. Készséggel elismeri, hogy a felkelők tanujelét adták annak a hazafias érzésnek, mely a nemzet értékelésében el nem felejtendő értéket képvisel. Azonban nem csak a hazafias rajongásra, hanem a realpolitikára és számításra is szükség van. Eredményhez csak úgy jutunk, ha a rajongók és a realpolitikások összefognak a nemzet szolgálatában. Ha pedig — amint gróf Sigray Antal mondta — csak a rajongók vezetnek egyedül, azt siker nem koronázza. Ez a meg nem érdemelt megalázáshoz és pusztuláshoz vezet.

Ezután az elnök az ülést délután 4 óráig felfüggeszti.

Az állami építések

Bottlik József alelnök egyenlő 5 órakor újból megnyitja az ülést.

Hegyesfalvy Lajos kereskedelmi miniszter reflektál az indemnítási vita során elhangzott beszédekre. Kijelenti, hogy a belföldi forgalomban a táviratok cenzuramentesek, a külföldre menők is minden további nélkül továbbíthatnak, csak a külföldről jövő táviratok vannak a cenzurának alávetve. A belföldi levelek ugyancsak cenzuramentesek, hasonlóképpen a külföldre szólók, csupán a külföldről érkezők esnek cenzura alá.

Ami a telefoncenzurát illeti, megállapítja, hogy az összes előfizetők közül csak 45 nek a telefonja van cenzura alá vetve, de ezek közé

nem tartozik egyetlenegy politikusnak a telefonja sem. Kijelenti továbbá, hogy a mezőgazdasági hírszolgálat egyöntetűsége érdekében is intézkedett.

— Az utépitést eddig azért nem lehetett nagyobb mértékben megindítani, mert nem voltak meg hozzá a szükséges eszközök. Örömmel hallotta azonban, hogy a pénzügyminiszter 20 millió koronát bocsátott rendelkezésre a törvényhatósági utak építésére. Az 1921—22. évi költségvetésben pedig 400 millió korona van előirányozva utak építésére és karbantartására. Mindent el fog követni, hogy az utépitési munkálatok már a tavasszal megkezdődhessenek.

Bethlen megcáfolja a puccsistákat

Ezután Bethlen István gróf emelkedik szólásra. Bár nincs ideje az ellenzék részéről felvonultatott állítások halmazát megcáfolni, egy kis csokrot azért összeállít közölök. Megcáfolja többek között azt, hogy a király személye vesztélyben forgott volna és azt, hogy ő Albrecht főherceggel megegyezést létesített volna.

— Rakovszky azt mondta, hogy a kormány megszegte szavát akkor, amikor őt és társait Tihanyból elvitték. Azonban maga a király jelentette ki, hogy lemond Rakovszky és társainak további tanácsadásáról. (Nagy derűltetés.) Ezután a miniszterelnök megindokolta, hogy miért volt szükség az októberi események után a kormányválságra és miért húzódott el oly sokáig.

Az obstrukció Benes malmára hajtja a vizet

Azzal a kéréssel fordul a nemzetgyűléshez, hogy ezt az igen hosszú vitát minél előbb fejezze be, mert ez csak Benes malmára hajtotta a vizet. Benes fegyveres beavatkozással akart élni, mert különben szerinte ebben az országban meg lesz a lehetősége a Habsburgok erőszakos restaurációjának.

— Ennek a lábadozó beteg országnak nyugalomra és békére van szüksége. Az októberi tapasztalatok azt bizonyítják, akárhogy tekintjük is a királykérdést Magyarország belügyének, a királykérdés folytonos bolygatása valóban nem egyéb, mint belenyulás egy nagy európai dardársfészékbe. A puccsokra való készülődés, amelynek szemtanúi voltunk hónapok

A puccsistáknak vállalni kell a felelősséget

— Pécsent mondtam, hogy olyan pártot akarok összehozni, amely a királykérdést nem bolygatja. Ezt az utat elzárták most azzal, hogy október folyamán puccsot rendeztek és itt felmerül a felelősség kérdése. Eddig hallottuk, hogy a király bejött Magyarországra és hogy kik kísérték, de nem hallottuk, hogy ki hívta be a királyt.

A felelősség elsősorban azokat terheli, akik a királyt könnyelműen visszahívták. Alkalmat kívánok adni az illetőknek arra, hogy nyilatkozzanak férfiasan a nemzet előtt. Nem katonák hívták vissza, hanem politikusok. Erre

Az ellenzék annak a felfogásának adott kifejezést, hogy hajlandó egy rövidebb tartamu indemnítást megszavazni, de a hat hónapos indemnítást nem szavazza meg egyfelől, mert nem tudja, hogy a kormány milyen alapon akar választatni. Ő ebben a kérdésben már többször nyilatkozott. Kijelentette, hogy sem a Friedrich, sem a Wekerle-féle választójog nem alkalmas.

Az egyik azért nem, mert messzebb ment, mint azt a nemzet érdeke kívánja, a másik azért, mert az Nyugatmagyarország és nem a Csonkamagyarország viszonyaira lett alapozva. Középutat kerestünk és a nemzetnek módjában van, döntenie a felett, hogy a választ milyen alapon kívánja.

óta, csatasorba állította összes szomszédainkat és ez a készülődés nagy mértékben hozzájárult a kisanant léteüléséhez. Én a magam részéről nem érzem magam etekintetben bűnösnek. Ha hibás vagyok, csak abban vagyok hibás, hogy túlságosan elnéző voltam. Én a puccs előtt is nyíltan hirdettem, hogy a nemzeti királyság alapján állok, de sem puccsot, sem detronizációt nem fogadok el.

Ezt mondtam Pécsent is.

Andrássy is hasonlóan mondtott, de politikai barátai másképp cselekedtek. Én mindent elkövettem, hogy a király visszatérése be ne következzen. Mit tett ő, abban az irányban, hogy politikai barátait leszerelje?

bizonyíték a királynak egy sajátkezűleg írt levele, amelyet Schultze svájci elnökhöz intézett és amelyben kijelenti, hogy magyar tényezőket szőlítottak fel, hogy esküsző kötelességének tegyen eleget és jöjjön azonnal a királynéval Magyarországra, őt elkészítik a hatalom átvételé. A felelősséget tehát a király bejöveteleért a kormányra hárítani nem lehet.

— Ha az illetők a királyhűsége hívatkoznak, figyelmeztettem, hogy a királyhűség igazmondásra int és nekik minden energiájukat rá kellett volna venni a királyt, hogy hagyja abba vállalkozását. Azt mondják, hogy

ha mi a nemzet egységét helyreállítottuk volna és csatlakoztunk volna a puccshoz, ez sikerülhetett volna. Mit tettek ők a nemzet egységének megteremtésére? Talán azt, hogy amikor a király megjelent, elvágdták a telefonvonalat és fegyveresen megindultak Budapest felé?

Nem az integritás, hanem az ország pusztulása

Az a vád, hogy mi a királyra lövettünk, nem helytálló. Mi a lázadókra lövettünk, akik fegyveresen jöttek az ország ellen. Mi három ízben kerestük a lehetőségét a békés meg egyezésnek.

Tehát nem mi vagyunk az okai annak, hogy a békés és fegyvertelen elintézés meg-hiusult. Sűrűn hangzott el az a vád, hogy elmulasztottunk egy kedvező alkalmat az ország területi integritásának visszaállítására. Amennyire tetszetős ez a vád, annyira nem helytálló. Nemcsak hogy integritásról nem lehetett szó, hanem Csonkamagyarország pusztulása következett volna be. Arra az állításra, hogy Románia nem lépett volna ki a passzivitásból, rámutat Take Jonescu cáfolatára. Felelőssége teljes tudatában kijelenti, hogy véletlen szerencsén mulott az, hogy az ország válságos helyzetbe nem került. Rámutat arra, hogy katonai szempontból milyen kedvezőtlenek voltak a viszonyaink. A horvát felkelés porhinta a nemzet szemében. A nemzetnek mindíg az volt a baja, hogy tulbecsülte önmagát és lebecsülte ellenségeit.

A nemzet nem szabad belevenni egy élet-halál harcba, amelyből csakis a halál következhet. Van az élet-halál harcnak jogosultsága, de ez csak akkor van, ha a nemzet nem térhet ki előre és ha ki is akarna térni előre, akkor is bizonyos a halál. Ez a politika könnyelmű politika és ennek nem ad a nemzet többségeit.

— Kritikának van helye, de ők nem kritizálhatnak. Az bizonyos, hogy ők a nemzet sorsáért egy cseppet sem aggódtak. (Nagy zaj az ellenzéken. Elnök az ülést felfüggeszti. A kisczardapárt feláll és zajos éljenzésekkel és tapsal ünnepli Bethlen István miniszterelnököt.)

Az ülést újból való megnyitása után Bottlik József alelnök Taszler Bélát, Friedrich Istvánt és Hornyánszky Zoltánt újlag rendutasítja.

Még egyszer nem lesz puccs

Bethlen folytatja: Államcsíny és legitimizmus teljesen kizárják egymást. Én nem félek a két király veszedelemtől sem, mert a puccs megismétlődése lehetetlenné vált. Ha a tisztelt képviselő urak azt mondják, hogy adott esetben ugyanugy fognak viselkedni mint most, legyenek meggyőződve, hogy addig, amíg én a kormányelnöki székhelyen ülök, még egyszer puccs nem lesz. (Viharos helyeslés és éljenzés a Kisczardapárton.)

Apponyinak arra a kérésére, hogy a puccsban résztvevőkkel szemben éljünk pertör-léssel, válaszként az, hogy ez lehetetlen, mert ez bátorítás volna egy esetleges elkövetkezendő puccsra.

Apponyi azt mondtotta, feladtuk a nemzet szuverénitását. Nem lehet igazi szuverénitásról beszélni ott, ahol nincsenek meg az eszközök ahhoz, hogy szuverénitását megvédje.

Pallavicini György örgróf azt mondtotta, sikerült a kormányt megsebeznie a kisanant barátságát, de ezáltal kiérdemelte a nemzet megvetését, amely elfogja a kormányt seperni. Erre csak azt válaszolhatom, érdeke ennek az országnak, hogy egyik vagy másik szomszédjával végre is felvegye a barátságos viszonyt. Engem vigasztal az a tudat, hogy sok-szor megvetették azokat a férfiakat, akik hazájukért önzetlenül dolgoztak. Amit tettem, nem azért tettem, hogy egyik, vagy másik szomszédunkkal jobban jegyek, hanem tettem azért, hogy megmentssem ezt a szerencsétlen országot a végpusztulástól (Nagy taps, éljenzés, a kormányt támogató pártoknál, a képviselők felállanak és állva tapsolják a miniszterelnököt.)

Ülés vége 8 óra után.

MINDEN ÖNTUDATOS MAGYAR EMBER CSAK KERESZTYÉN LAPOT VÁSÁROL!

A sertéskivitel szabaddátételéért

Gazdaggyűlés a városházán

A debreceni és hajdumegyei gazdák tegnap délelőtt népes gyűlést tartottak a városháza közgyűlési termében. A gyűlésen Szabolcs, Bihar- és Jász-Nagykun-Szolnokmegyei gazdái is képviseltették magukat.

A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, melynek értelmében kéri a kormányt, hogy az élő és feldolgozott sertések kivitelét tegye szabaddá.

A gyűlés mindvégig teljes rendben folyt le, szenvélyes hangok csak elvétve hallatszottak.

A nagygyűlésen Czegléd Mihály vármegyei főügyész elnökölt. Jóna István a Debreceni Gazdasági Egyesület elnökének megnyitó beszéde után Vádray József ismertette hosszabb és határozatos beszédében a gazdák sérelmeit.

Pusztulás előtt a sertés-tenyésztés

A nagygyűlés összehívását — mondotta — az a tény szükségessé, hogy a kormány intézkedései folytán lenyomták a sertésárakat, úgy hogy minden disznóra ráfizet a gazda, néha 6—8 ezer koronát is. Nemcsak a gazdákat, hanem azokat a kisembereket is érinti az, akik disznóhizlallással akarták pótolni fizetésüket: csekély jövedelmüket. Felhozza egy vaggongyári munkás esetét, aki kölcsönpenzen vett hízalni disznókat, most a sertésárak esése folytán még a kölcsönt sem tudja visszafizetni, nem hogy nyert volna.

Ha tovább is ezen az úton haladunk, tönkre megy a sertés-tenyésztés, nem lesz tavaszi hizlalás. Sok nyereszkes ember pedig csak ezt várja s akkor fogja drága pénzen piacra dobni a most olcsó áron összegyűjtött szalonnát, zsírnakvalót.

A mezőgazdaságnak és iparnak, az ellátatlanoknak is érdeke, hogy segítsenek ezen az állapoton, mert ha a gazdának nincs pénze, nincs vevő, amint ezt a legutóbbi téli debreceni vásár is mutatta. Kéri a sertéskivitel szabaddátételét.

A határozati javaslat

A nagy éljenzéssel és helyesléssel fogadott beszéd után Papp Sándor, a Hajdumegyei Gazdasági Egyesület elnöke a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

„Tekintettel arra, hogy a kormány a közéleti tanácsnak eddigi intézkedései, amelyeket a fogyasztó közönség érdekében tett, különösen a sertés-tenyésztés és hizlalás, a mezőgazdaságot, valamint az ezzel szorosan összefüggő és hajdan virágzó hentesipart válságba döntötték, ezzel szemben az ellátatlanok jövőbeni ellátását nemcsak hogy nem biztosítják, sőt veszélyeztetik, a nagygyűlés felkéri a kormányt s az országos közéleti tanácsot, hogy az eddigi rendszerrel szakítva, az élő sertéseknek, valamint a feldolgozott sertéseknek kivitelét, — úgy mint békében volt — tegye azonnal szabaddá.”

A nagygyűlés meggyőződése szerint a kivitel engedélyezése mellett is biztosítva van a hazai fogyasztó közönség ellátása, különösen pedig akkor, ha a mezőgazdasági sertéshizlalás fokozására szükséges tengeri mennyiség külföldről való behozatalát lehetővé teszik. Súlyt helyez arra is a nagygyűlés, hogy a sertéshizlalás s a sertés-tenyésztés feldolgozását arra illetékes termelők, szakiparosok és a legitim kereskedelem útján, ne pedig bankalakatok révén történjék.

A nagygyűlés a határozati javaslatot az összes mezőgazdasági, ipari- és kereskedelmi érdekképviselőknek hasonló állásfoglalás céljából megküldi.

A nagygyűlés a határozati javaslatot egyhangú lelkesedéssel a magáévá tette.

A hentesiparosok csatlakozása

Dr. Szabó Mihály a hentesiparosok nevében elfogadja a határozati javaslatot. A hentes-

iparosok és gazdák között az ellentéteket mesterségesen szították, pedig az érdekeik közösek. Közös érdekük a kivitel is.

Ekly József indítványára elfogadta a gyűlés, hogy határozati javaslatot záros határidőn belül készítsék el s azt nagyobb számú küldöttség vigye fel a kormányhoz, illetőleg a közéleti tanácshoz.

A gyűlés Czegléd Mihály zároszavával ért véget.

Mint értesülünk, a határozati javaslatot rövidesen impozáns gazda küldöttség viszi fel Budapestre. A küldöttséghez utközben fognak csatlakozni Hajdusoboszló, Kaba, Kisujszállás, Karcag és a többi tiszántúli városok gazdái is.

A puccshírek cáfolata

Budapest, január 23. A szerb külügyminiszter nyilatkozata, amely szerint a kisantant Zita királyné állítólagos hazatérése ügyében Magyarországnak figyelemztetést küldött, magyar politikai körökben élénk feltűnést keltett. Érdeklődünk erre vonatkozólag a külügyminiszteriumban, ahol illetékes helyen a következő felvilágosítást kaptuk:

— A kisantant budapesti képviselői a szombati nap folyamán valóban megjelentek Bánffy Miklós gróf külügyminiszternél és felvilágosítást kértek azokra a hírekre vonatkozóan, amelyek Zita királyné állítólagos hazatéréséről a külföldi sajtóban elterjedtek. A külügyminiszter kijelentette, hogy ez az egész híresztelés, teljesen légből kapott. Rámutatott a magyar kormányra e tekintetben elfoglalt álláspontjára és megnyugtatta a kisantant képviselőit, hogy az egész kitalált mese, amely minden alapot nélkülöz. A követe ezt tudomásul vették.

Megalakult a Gyorsírók Társasága

Debrecen egy újabb kulturális egyesület lett gazdagabb. Vasárnap lelkes hangulatban, impozáns gyűlés keretében megalakult a debreceni Gyorsírók Társasága.

A gyűlést az előkészítő bizottság elnöke dr. Erdős Károly lelkész képző intézeti igazgató nyitotta meg. Röviden vázolta azt a hosszúságú és kitartó munkát, mely már több, mint egy éve folyik.

Azóta a régiekhez újabb 45 tag jelentkezett, továbbá a városban ismert nevű és vezető állásban levő gyorsírói közül is többeket megnyertek.

Dr. Szabó Ferenc felszólalása után a gyűlés a megalakulás szükségességét kimondotta. Az alapszabályok felolvasása és csekély módosítása után azokat elfogadták. Majd megalakult a tisztikar a következőképpen: Elnök dr. Ady Lajos tankertületi főigazgató, ügyvezető elnök dr. Erdős Károly lelkész képző intézeti igazgató, II. alelnök Zöld József tb. városi tanácsnok okl. gyorsírási tanár, főtitkár Ferenczy Károly a MTI főszekrényestje, titkár S. Ékely András a MTI munkatársa, jegyző Barcsa Zoltán a MTI munkatársa, pénztáros Németh Jenő főgymnasiunai tanár, könyvtáros özv. Ardó Miklósné volt városi főmérnök neje.

Számvizsgálók: Prak Georgina, dr. Szabó Ferenc és Morvay Ferenc.

Választmányi tagok lettek: Dr. Csáthy Dezső, dr. Csige Sándor, Gál Erzsébet, Komlóssy Pál rendőrtanácsos, Kuthi Sándor, László Béla, L. Lőrincz József, Török Péter, Vass József tanácsnok.

— A toborzás. Jeleztük, hogy a toborzás szép eredménnyel folyik. Szabó Elek városi tanácsnoktól a katonai és illetőségügyi ügyosztály vezetőjétől nyert értesülésünk szerint a toborzás ideje alatt 230 önkéntes belépés történt. A nagyobb arányú belépések ezután várhatóak még. Hír szerint a pallagi Gazdasági Akadémia ifjúsága testületileg be akar lépni a honvédség kötelékébe.

NAPI HIREK

— A polgármesterhelyettes betegsége. Csóka Sámuel h. polgármester, mint jeleztük, újra influenzába esett. A h. polgármester állapota annyira megjavult, hogy tegnap már betegágyából felkelt, de a szobát még nem hagyhatja el.

— Szükségelakások a honvédsapatházban. Mint ismeretes, az életbiztonságra veszélyes lakások lakóit a városi előjáróság szükségelakásokban helyezi el. A múlt év vége felé a szükségelakások már annyira zsúfoltakká váltak, hogy újabb szükségelakások építtetése vált szükségessé. A múlt év egyik közgyűlése — mint azt annak idején megírtuk — a szükségelakások építési költségeire 650 ezer koronát szavazott meg. A mérnöki hivatal véleményes jelentése során most javaslatot tett a tanácsnak, hogy szükségelakásoknak legalkalmasabb volna a honvédsapatház földszintje. Itt ugyanis 28 egy szoba konyhából álló kislakást lehetne átalakítani mindössze 608.834 korona építési költséggel. A tanács tegnap délelőtti ülésén hosszas vita után a munkálatok megkezdését elrendelte, mivel az építés költségeire a közgyűlés amúgy is megfelelő összeget szavazott már meg.

— Harmincezer korona jótékony célra. Az a fényes bál, melyet a Debreceni Casino szombaton rendezett, nem csak egy jól sikerült mulatság kedves emlékéét hagyta a résztvevőkben, hanem anyagilag is szép eredményt mutat fel. A mulatság közönsége a „Láthatatlan vendég” debreceni akciója javára 30.000 koronát fizetett felül, amely összeget a Casino vezetősége már illetékes helyre juttatta. A városi tanács mai ülésében hálás köszönetét nyilvánította a Casino vezetőségének és az adakozóknak.

— A Csokonai-kör Géresi Kálmán sirjánál. Tegnap, január 23-án múlt egy éve, hogy Géresi Kálmán, a Csokonai-kör nagyérdemű elnöke elhunyt. A kör vezetősége az évforduló alkalmából fölkereste Géresi Kálmán sirját és ott dr. Pap Károly ügyvezető alelnök néhány kegyeletos szó kíséretében egy pár szál virágot tűzött az egyszerű fejéhez. A kegyeletos megemlékezésben részt vettek az alelnökön kívül dr. Kardos Albert főtitkár, dr. Sz. Kun Béla, dr. Pápay József és Zoltai Lajos választmányi tagok.

— Villamoslámpák a népjóléti hivatalnak. A népjóléti hivatal beadványban asztali villamos lámpákat kért a tanácstól. A városi tanács a kérelemnek helyt adott s a tulajdonában levő asztali villamos lámpákból 4 darabot kiutalt a népjóléti hivatal számára.

— A Vörös Kereszt bál. Rendkívül nagy sikerűnek ígérkezik a Vörös Kereszt Egyesület által febr. 11-én rendezendő Vörös Kereszt bál. A bál rendezőségében nemcsak a Vörös Kereszt Egyesület választmánya serénykedik a bál sikerén, hanem társadalmunk ifjai is mintegy 300-an. Ezek, továbbá a vendégek, akik ez alkalomból Debrecenbe érkeznek, már előre garantálják a bál fényes sikerét.

— A tűzoltóság ruhája. Megírtuk, hogy a hivatásos tűzoltóság szervezeti szabályrendeletéről szóló közgyűlési határozatot módosítás végett a belügyminiszter visszaküldte a városnak. A módosítás megtörtént s a tűzoltóság létszámát a miniszteri utasítás szerint 30 főről 46 főre emelte a közgyűlés. A 16 tűzoltó ruházatának kérdésében a városi tanács hosszas tárgyalás után úgy határozott, hogy a város szállítójánál a 16 tűzoltó számára szükséges ruhákat utána rendeli.

— A számonkérőszék jegyzőkönyvei. A városi tanács tegnap délelőtti ülésén szóba került, hogy a számonkérőszék jegyzőkönyvei elkészültek és azokat a város nyomattassa ki. Azonban a tanácsban olyan hangok hallatszottak, hogy a jegyzőkönyv nyomdai költsége sokba kerül s így a tanács azt határozta, hogy a számonkérőszék jegyzőkönyveit nem nyomattatja ki, hanem az egyes ügyosztályokkal kiiratja az ügyosztályokat érintő jegyzőkönyveket.

Meggyőződhetik, hogy a terpentines Pyram a legjobb cipőkrém.

XV. Benedek pápa meghalt

Róma, január 23. A hivatalos lap mai száma a következő jelentést közli: **Tegnap, január 22-én 6 órakor rövid betegség után Öszentsége XV. Benedek pápa, Giacomo della Chiesa meghalt.**

A szentszék ma megküldte Róma város hatóságának a pápa haláláról szóló értesítést, amelynek alapján a polgármester tanuk és a szentszék képviselőinek jelenlétében Öszentsége haláláról jegyzőkönyvet vesz fel.

A pápa orvosai szombaton délelőtt kijelentették, hogy a halál beállását minden percen lehet várni. Délután négy órakor **Mauri** miniszter a Vatikánba ment, hogy a pápa horgyléte után érdeklődjön. Négy órakor megjelent a Vatikánban **Lombardo** gróf, hogy a pápának Génua város hódolatát tolmácsolja. Az államtitkári hivatal nem győzte átvenni a táviratokat, amelyek a világ minden részéből érkeztek a pápa állapota iránt érdeklődtek. Mikor este kiadták az orvosi jelentést, amely ugyasólván lemond minden reménységről, a **Szent Péter-téren összegyűlt tömeg között nagy levertség uralkodott.**

Hat óra tájban egyszerre **hire terjedt, hogy a pápa meghalt.** A halálhírt minden olasz várossal közölték. **A hír azonban ekkor még valótlann volt.** A téves halálhír elterjedését annak tulajdonítják, hogy **hat óra előtt a pápa lakosztályát kivilágították és ugyanakkor Róma néhány templomában megkondultak a harangok.** A Szent Péter-téren várakozó tömeg ebből azt következtette, hogy a pápa meghalt. Éjjel 12 óra 45 perckor Monsignore **Migone** a beteg szobája mellett levő kápolnában misét mondott. Mise alatt a **Szentatya megáldozott.** Kevés órával később még egy misét mondottak. Éjjel 1 óra 15 perckor **Battistini**, a pápa orvosa kijelentette, hogy **véleménye szerint a katasztrófa közvetlenül közel van.** A pápa agóniája vasárnap reggel 5 óra 20 perckor kezdődött és 6 óra 10 perckor **XV. Benedek pápa meghalt.**

A pápa végső akaratában meghagyta, hogy **holttétét ne balzsamozzák be.** A halottat főpapi ruhájában három napig a trónteremben, aztán pedig két napig a Szent Péter Bazilikában ravatalozzák fel. A halál után **Gasparri** bíboros, mint camerlengo rögtön átvette az intézkedést. A pápa lakosztályát kiürítették. A lakosztályt a nemesi testőrség egy szakasza foglalta el **Serrazzeni** parancsnokságával. A pápa könyvtárát és dolgozószobáját azonnal lepecsételték. Az államtitkári hivatal hivatalosan közölte a pápa halálát a külföldi államok kormányaiival. A bíborosokat telefonon értesítették a gyászszesetről.

XV. Benedek, a békepápa, családi nevén **Giacomo della Chiesa**, a Chicsák genuai ősnemes nemzetségből származott, amelynek cimere egy kis templom — chiesa annyi, mint templom — és felette a német birodalmi sas. Az elemi iskolák elvégzése után atyja a genuai egyetemre küldötte, ahol 21 éves korába a polgári jog doktorává avatták. De gyermek-kori hajlamait követve, utóbb mégis a papi pályára lépett. Egyházi tanulmányait a római Capranica-féle intézetben végezte el. 1879-ben szentelték pappá s nem sokkal felszentelése után beiratkozott a nemesek akadémiájára, ahol diplomáciai kiképzésben részesült. Nemsokára **Sampolla** mellé nevezték ki gyakornoknak. Itt kezdődött a pápa karrierje.

1882-ben XIII. Leó pápa Rampollát nunciusi minőségben Madridba küldötte. Rampolla titkárként elvitte magával Madridba. Rampolla Madridból az államtitkári székbe került s 1887 nyarán maga mellé vette. Itt Rampolla iskolájában megismert mindent, ami az egyházi ügyek vezetéséhez szükséges s így történetelt meg, hogy 1901-ben XIII. Leó della Chiesa nevezte ki helyettes államtitkárnak. Ebben az állásban tulajdonképpen ő vezette az államtitkári hivalt, mert Rampolla csaknem állan-

dóan a pápa mellett tartózkodott. 1903-ban meghalt XIII. Leó, Rampolla távozott, de a régi szokás ellenére X. Pius a helyettes államtitkárt meghagyta állásában egészen 1907-ig, amikor bolognai érsekké nevezte ki.

Bolognában az eddigi diplomáciai légkörből táplálkozó főpap meglepő lelkipásztornak bizonyult. A pápa lelkipásztori érdemeit jutalmazta meg, mikor 1914 május 25 én Csernoch János hercegprimással egyidőben bíborossá kreálta. Nemsokára a pápa betegeskedni kezdett s a világháború kitörését követő hetekben meghalt.

1914 augusztus 31-én kezdődött meg a konklávé és szeptember 3-án este már biztos volt, hogy della Chiesa lesz az új pápa. Szeptember 4-én aztán világá repült a hír, hogy az új pápa Bologna bíboros érseke, della Chiesa Jakab marchese, aki a **XV. Benedek** nevet vette fel.

Mihelyt trónra lépett, belekiáltotta béke-

szózatát a khaotikus világháborúba. 1914 karácsonyán az ő javaslatára tartottak fegyverszünetet a hadrakelt népek s 1915 kezdetén az ellenfelek elfogadták azt az indítványát, hogy kicserélik a harc képtelen hadifoglyokat. 1915 nyarán apostoli intelemmel fordult a világhoz a béke érdekében, de hiába. 1917-ben újra felszólította a hatalmakat a békekötésre, azonban csak udvarias kitérő válaszokat kapott.

De közben soha nem esüggött a hadifoglyok segítésének, a feldúlt háborus területek lakossága nyomorának enyhítésének nemes munkájában. Bernben központi hivaltat állított fel erre a célra, amely tömérdek pénzt juttatott a szenvedőknek. 12 millió lírát adományozott a központi európai országok segítésére, Oroszország éhezőknek legutóbb 3 millió lírát és egy vonatrakomány szeretetadományt küldött a Nansen-expedicciónak. Azoknak a szenvedőknek könnyei kísérik utolsó útján, akiknek szeméből annyi könnyet letörölt az, akinek a történelem ítélte a legszebb nevet, a békepápa nevét adta maradandó emlékü.

Javul Debrecen vonatösszeköttetése

A tarifaemelés - Nem lesz motoros - A határforgalom

Néhány nap óta Debrecenben és a vidéken is olyan hírek kaptak lábra, hogy a MÁV újra felemeli a személyviteldijakat. Sokan a hírt már mint befejezett tényt tárgyalták, sőt egyesek azt állították, hogy a tarifaemelés már meg is történt. Olyan hírek is hallatszottak, mintha a forgalom javítására is készülne a MÁV és a rendes békebeli személyforgalom mielőbb helyreállna. A **Hajdúföld** munkatársa felkereste **Garda** Dezső üzletvezetőt, hogy érdeklődjék a várható változások felől.

Garda Dezső munkatársunk előtt a tarifaemelésre vonatkozólag a következőket mondotta:

— **Matározottan van valami a levegőben egy újabb tarifaemelésről.** Azonban idevonatkozólag biztosat nem mondhatok. A körülöttünk levő államokban mindenütt volt tarifaemelés, azonban, hogy nálunk lesz-e emelés, még nem tudni. **Nem hiszem, hogy neki mernének menni egy újabb tarifaemelésnek.** Annait mondhatok, hogy a korona alacsonyossága következtében nagyon csekélyek a mi viteldijaink.

— **Tudtommal június 1-ével igen jelentékenyen fog javulni a személyforgalom.** Tervbe van véve a mindennap közlekedő gyorsvonatpár beállítás. Ez a gyorsvonat különösen gyorsaságánál és menetrendi beállításánál fogva alkalmat nyújt arra, hogy a közönség egy nap alatt Budapestet megjárassa. Ugyanis a gyorsvonat menetrendje olyan lesz, hogy a vonat Debrecenből indul reggel 7 óra után, Budapestre érkezik délelőtt 11 órakor; indul vissza d. u. 4 órakor és megérkezik Debrecenbe este 9 órakor. A vonat 70 kilométeres óránkénti sebességgel fut. Szóval, békebeli gyorsvonatra lesz Debrecennek. Ez a vonatpár főként kereskedelmi életünkre lesz kihatással. Ebből láthatja, hogy a MÁV mennyire igyekezik a közönség igényét kielégíteni.

— **A motoros vonatok beállítása** — mondotta az üzletvezető — **sajnos elmarad, azoknak megvalósításáról egyelőre szó se lehet.** A motorosok beállítására vonatkozólag ugyan tárgyalások indultak, azonban olyan nagy a mozgony hiány, hogy a motorosokról, mondom, beszélni se lehet most. Talán júniusban!

— **A románokkal hosszabb egyezkedések után arra a megállapodásra jutottam, hogy január 29-étől felvesszük a személyi forgalmat,** még pedig olyan formán, hogy a román vonatok Nyirábrányig, illetőleg Biharkeresztesig jönnék be, míg a mi vonataink Birmihályfalvára, illetőleg Biharpüspökibe futnának be, ahol csatlakozás lenne ezekhez a vonatokhoz.

— **A teherforgalom lanyha.** A vagonokban még mindig nagy a szükséglet: kb. 200 csukott vagonunk van, nyitott pedig 1600. A

teherforgalmat illetőleg megjegyezem, — mondotta az üzletvezető, — naponta nagymérvű marha berakodás történik Csenger és Keresztes határállomásokon. Az állatok egy része elszá-
kitott területekről Ferencváros-erintésével Bécsbe mennek. Mivel azonban Csenger és Keresztes állomások még határállomásoknak nincsenek berendezve, a vagonhiány következtében az állatok esőben-hóban áznak. Egészségükre az időjárás legutóbb igen kártékony lévén, az állatok bizony nagyon viseltetnek.

Végül a **szén szükségletéről** beszélt Garda Dezső üzletvezető, kijelentvén, hogy a szénkérésnél a vasut úgy áll, hogy naponként 3—5 napra való készlete van Debrecen pályaudvarnak.

A tarifaemelés tehát a levegőben van, de biztosat mondani róla az üzletvezetőség sem tud, nem hogy már befejezett tény volna. Örvendetes ígért az új gyorsvonatpár beállítását amely kereskedelmi szempontból jelentős. Annál sajnálatosabb, hogy elmarad a motoros járatok beállítása, s ezáltal még mindig a távoljövőre toódik ki annak az élénk gazdasági kapcsolatnak helyreállítása, ami békében Debrecen a vidékkel összekötötte. Sajnálatos ez nemcsak azért, mert a fejlődésben visszavetést jelent, hanem azért is, mert Debrecen piacán máris meglátszik a viszonyoknak meg nem felelő összeköttetés rossz hatása. Igaz, hogy ez a nyomasztó helyzet következménye, de az illetékeseknek annál inkább szorgalmazni kell a normális viszonyok visszaállítását, hogy a MÁV ismét az legyen, ami békében volt és amire a törekvés most is állandó: a világ egyik legpontosabban működő hatalmas intézménye.

— Székely-társaság propaganda előadásai.

A debreceni Székely-társaság vasárnap folytatta propaganda előadás sorozatát nagyszámu hallgatóság jelenlétében. Az előadást az új magyar adótörvényekről **Bereczky** Zsigmond pénzügyi titkárt tartotta. Érdekes fejtegetésében az adók életbeléptetésének okát és gazdasági életünkre való hatását adta elő, kiemelve azt, hogy gazdasági életünk teljes helyreállítása csak akkor remélhető, ha az ország területi épisége is helyre lesz állítva. Az Iparos Dalegylet zavartalan sikert aratott a tüzes magyar dalok előadásával. **Lakner** Lili szavalata, ki **Sik Sándor** „Kuruc tábori dal” című költeményét adta elő, nagy tetszést és sok tapsot váltott ki a hallgatóságból. A január hó 29-iki propaganda előadásán **Bodor** Gyula miniszteri tanácsos fog előadást tartani „A Kárpátok elvesztésének jelentősége közgazdasági életünkre” címen.

Üzletátalakítás miatt Beszerzési áron árusít a „Hajdusági” férfi és fiu ruhaáruház **Piac-u. 67. sz. Fröhner-ház. © Győződjön meg.**

— **Pár száz virág.** A jóváértékelési bizottság tagjai 1921. dec. 30-án Debrecenben időztek. Az idegen dármaiknak Csóka Sámuel h. polgármester pár száz virággal kedveskedett a tanács nevében. Most a pár száz virág árát: 600 koronát a tanács Csóka Sámuel h. polgármesternek, aki ezt az összeget sajátjából előlegezte, kiutalta.

— **Fizetésfelvétel a nyugdíjazás után.** Mint ismeretes, a közgyűlés, Debreceni Jenőt, a világitási vállalat igazgatóját nyugdíjaztatása előtt három hónapra szabadságot adott. Mivel a három hónapról fizetését még nem vette fel, a tanács csak most utalta ki a fizetést.

— **Tartott árak a sertésvásárrban.** A tegnapi sertésvásárrban a kövér piacon a felhajtás elég nagy volt, mintegy 600 darab. Az árak tartottak voltak. Prima sertés 65–70 korona közötti árszintben, közepes minőségű 60–65 korona, silány minőségű 50–60 korona között ingadozott, de sok kelt el 45–55 koronáért is. Az irányzat élénk volt, az árak tartottak voltak, sem nem emelkedtek, sem nem estek. A kereslet nagyobb volt, mint most egy hete, úgy a helybeli, mint a fővárosi kereskedők nagyobb érdeklődést mutattak. A sovány piacon kevés volt a felhajtás, az árak itt nem alakultak ki, nem is igen történt vétel. Szopós malacot 150–200–250 koronáért vásároltak. Kétszáz koronáért lehetett venni olyan malacot, amelynek 4, 4 és fél kiló hus is van.

— **Az oláh megszállás.** A Máv. üzletvezetősége átiratot intézett a városi tanácshoz. Az átiratban helyhatósági bizonyítványt kér, azt bizonyítandó, hogy az oláhok mely idő alatt tartották megszállva Debrecen városát. A tanács megbízta a főjegyzőt hivatali bizonyítást, hogy a románok 1919. április 23-tól 1921. március 11-ig bezárólag a várost megszállva tartották.

— **A Katolikus Otthon estélye.** A „Kath. Otthon” február hó 1-én este 9 órai kezdettel az „Otthon” összes termeiben táncos egybeköttött farsangi estét tart, melyre a tagokat családjukkal, ismerőseikkel együtt ezúton hívja meg az elnökség. Külön meghívók nem bocsátotnak ki. Ételekről és italokról az „Otthon” gondoskodik.

— **Plakátok az ifjúsági Vörös Kereszt Egyesület részére.** A Vörös-Kereszt Egyesület választmánya ezúton értesíti az ifjúsági Vörös-Kereszt Egyesület vezetőit, hogy részükre a központtól díszes plakátok érkeztek, melyek az egyleti pénztárosnak, ifj. Ricki Antalnak a Szabina Lajos vaskereskedésében bármikor átvehetők. Ugyanott ismét kaphatók ifjúsági vörös-kereszt egyleti jelvények is.

— **A TT. hivatalos helyisége.** Hajdúvármegye testnevelési tanácsának vezetője, Lépes Győző ezredes beadványt intézett a városi tanácshoz, melyben a Testnevelési Tanács számára szükséges hivatali helyiséget kért, még pedig a városházán. A városi tanács azt határozta, hogy átír Lépes ezredeshez és közölni fogja vele, hogy a városi tanács ugyan rokonszenvezik a Testnevelési Tanácsal és annak fontos céljait elismeri, azonban hivatalos helyiséget nem bocsájthat rendelkezésére, minthogy a városházán még a városi hivatalok számára sincs elegendő hely. Különben pedig a tanács azt ajánlotta Lépes ezredesnek, hogy ezirányú kérelemmel forduljon Hajdú vármegyéhez. A megye székházában talán el lehetne e fontos hivatali helyezni, amely az ifjúság testnevelését van hivatva előmozdítani.

— **A villamos hálózati kibővítése.** Tegnap délelőtt folyamán Rimanóczy Béla műszaki tanácsos táviratban értesítette a városi tanácsot tegnap esti Debrecenbe való érkezése felől. Rimanóczy ma részt vesz azon az ankéton, mely a városházán lesz a villamoshálózat kibővítése tárgyában.

— **Szappankészlet értékesítése a katonaságnál.** A kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekeltséget, hogy a katonai élelmezési raktárnál (Debrecen) kb. 2000 kg. mosdásra is alkalmas mosószappan kerül eladásra. A szappankészlet naponként 8–2 óra között megtekinthető. Az írásbeli ajánlat a debreceni katonai élelmezési raktárhoz 1922. évi január hó 31-ig nyújtandó be.

— **Husfűtölés** pontosan és kifogástalanul Zöldfa-utca 3. sz. alatt.

NAPIREND

Kedd 1922 január 24

Prot.: Timót. Kath.: Tádé.

Közművelődési könyvtár nyitva d. e. 10–11 ig. d. u. 4–7-ig.

Kollégiumi könyvtár: Nyitva d. e. 10–12-ig. d. u. 4–7-ig.

Csokonai-színház: Este fél 8 órai kezdettel B) bérletben „Lili” enekes szimfonia 3 f. lvo-nasban

Apollo mozgó) előadások kezdete
Uránia mozgó) 5, 7, 9 órákor

Gyűlések: A DEAC választmányi ülése délután 6 órákor az Egyetemi Körben.

A debreceni Tisza István-tudományos társaság

A debreceni Tisza-egyetem tanárai még a múlt év november havában elhatározták, hogy Debrecen székhellyel tudományos egyetemet állítanak fel. Ezen határozat következménye gyanánt már megalkották a „Debreceni Tisza István tudományos társaság” alapszabályait és megalakították a társaság tiszti karát, melynek kötelessége lesz, hogy az alapszabályok felsőbb jóváhagyásáig terjedő átmeneti idő alatt, a tudomány munkásainak és pártolóinak megnyerésével a társaságot a tervezett formában kiépítse.

A tudományos társaság célja: a) művelni a tudományt, ápolni a nemzeti irodalmat és művészetet, különös tekintettel a Nagymagyar-alföldre, közelebbről a tiszántúli részre, Debrecen városára és környékére, mely területek természeti és társadalmi viszonyainak részletes és tudományos feltárása, valamint feldolgozása, a társaság legsajátosabb feladata, b) az említett terület természeti és társadalmi viszonyaira jellemző adatok összegyűjtése és rendszeres gyűjteményben elhelyezése, c) buzdítólag hatni a tudomány munkásaira az előbbi pontok alatt említett célok érdekében, d) alkalmasság eszközei felhasználásával terjeszteni a tudományt, a műveltséget és odahatni, hogy a Nagymagyaralföld s a tiszántúli országrész a nemzeti lét ujjaépítésében és fenntartásában az itten rendelkezésre álló szellemi és anyagi erőforrásokhoz képest közreműködjenek.

A társaság tagjai működő és pártoló tagok. Amazok tudományos munkásságuk alapján, ezek a társaságok tudományos tevékenységének anyagi és erkölcsi támogatása által lesznek a társaság tagjai. A pártoló tagok: 1. pártfogók, kik hat évi kötelezettséggel évi 100 korona pártfogói díj fizetésére kötelezik magukat. 2. Örökös pártfogók, akik a 100 korona pártfogói díjat 3000 korona lefizetésével, vagy jogerős kötelező határozattal örök időkre biztosítják s végül 3. Alapítók, kik a társaság céljaira legalább 10,000 korona alapítványt tesznek.

A társaságot már eddig is több törvényhatóság, rendezett tanácsú város és tudományos s irodalmi kör biztosította támogatásáról. Szomjas Gusztáv főispán és Déry Frigyes urak személyében pedig az első alapító tagokat iktathatta a társaság pártolói sorába.

Hisszük, hogy Debrecen hazafias közönsége, mely tudja, hogy a haza jövődjéért folytatott küzdelmünkben egyik legerősebb fegyverünk a környező népekkel szemben kivívott kulturális fölényünk, nem fogja megvonni támogatását e nemes törekvésű társaságtól.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR

Kedd: Lili, B) bérletben.

Szerda: Vörös talár, C) bérletben.

Csütörtök: Pillangó kisasszony, Pardon... fenség!, Csókvasár, A) bérletben.

A vörös talár. Brieux darabjaihoz Bernard Shaw írt előszót, Shaw, aki Gerhart Hauptmannon kívül ma egyedül képviseli a nagy tragédiát a drámai színpadon, amióta annak utolsó nagy korszaka Ibsennel lezárult. Azóta egye-

dől Shaw az, aki filozofálni mer és tud a színpadon és épen ez a tulajdonsága, amit legjobban kárhoztatnak benne, a sulya és ereje. Mert a dráma és a színpadnak nem a technika és nem az irodalom adja meg a lendületet és nívót, hanem a filozófia; az a kérdés, hogy a drámaire milyen világnézetből látja a dolgokat. Ebből a szempontból lehet megérteni, hogy Shaw miért írt előszót Brieux darabjaihoz, aki azt akarja, amit előtte Dumas és Augier: nagy ideálokat nagy erkölcsi felelősséggel reprezentálni, magasrendű eszmei tartalommal tölteni meg a színpadot. Csakhogy — és épen ez Brieux és A vörös talár szerencsétlensége is — sokkal kevesebb tehetséggel, mint elődei, annyit kevéssel, ami a sikerhez nem elegendő. Nem az a baj, hogy tendencia van a darabban, mert hiszen minden jó drámaiban van bizonyos kihegyezett él, még az sem a nagyobb baj, hogy ez az él a bíróság intézménye, — nem a bíró személye, akinek megvesztegethetetlenségéről Brieux meggyőződésével tesz hitet, hanem a bíróság intézménye, a rendszer ellen irányul, az előléptetési rendszer ellen, amely a bírói függetlenség rovására megy. A jóhiszemű kritika, még ha túlzó is bizonyos fókig, mint ahogy túlzó a Brieux kritikája, sohasem árthat és nem lehet hibája a drámanak. De annál nagyobb hiba, ha a tendencia annyira uralkodóan megnő, hogy szétfeszíti a dráma kereteit, amikor külön egységgé áll össze a dráma felett és elválnak a cselekvéstől, amikor az alakok nem egyének többé, hanem szimbólumok. Szimbólumai a bírónak, aki képes halálraítéleti egy embert csak azért, hogy megmutassa, hogy ért hozzá és a vádlottnak, aki tehetetlenül vergődik, mert bírja a törvényszéki tanácsos akar lenni. Szimbólumok a vörös talár alakjai, akikből, mint szócéből, árad a tendencia, amely elborít és elönt mindent és mindenkit és végül is sikeresen elsekkélyesíti az egész darabot.

A Csokonai-színház szerencsés rendezéssel tette színpadszertvé a darabot, bár a képzőművészeti keret szegényességével és az epizódfigurák stilustalanságával sem a rendező nem tudott megbirkózni, sem a közönség fanatizálja.

Halassy Mariska baszk paraszttasszonya mellett, hogy dus volt az élethűségben, teljesen reprezentálta azt a tiszta vonalú színészi evolúciót, amit Halassy Mariska színjátéka jelent. Azt a stílust, amely csak a legszükségesebb jelekkel dolgozik és így a legtöbbet hagy el, tehát a leginkább összefoglaló, legkarakterisztikusabb jelekre és mélységes lírikumra van szüksége, hogy igazán emberinek hasson. Halassy Mariska átélésekből és átérzésekből teremti, nem keresi a hatásokat fogásokkal és árnyalatokkal, mert tudja, hogy a legnagyobb hatás föltételei a lelkeben szunnyadnak. Ez a nagy egyszerűség az, ami merőben a tehetségen fordul meg s ez az, ami Halassy Mariska játékát kivételesen szuggesztív erejűvé teszi.

Mátray ismét bebizonyította, hogy csak kevesen vannak, akik egy epizód alakot, a lényeg felismerésével, néhány karakterisztikus vonás kiemelésével és teljes kifejtésével annyira megtudnak növesztetni a színpadon, mint ez a nagyon talentumos fiatal színész. Teljesen egyenértékű volt vele Szigei komoly művészi munkája, aki a kiegészítő és szövegépítő akciók gazdag árnyaltóságával tette kiemelkedővé néhány szavas alakját, bár a pótló akciókat kissé túlozta is a halmazással.

László Gyula leszűrt, érett művészete most is igaz emberi volt és komoly, átgondoltan bensőséges alakot adott Rubinyi. (1)

Színházak és mozgószínházak közleményei:

Kedden B) 30. bérletben Lili kerül színre Helvey, Szigei, Szalma felléptével.

Csütörtökön kerül Márkus Károly egyfelvonásos darabja a Pardon fenség bemutatásra. Márkus Károly, ki mögött már 8 évi írói múlt áll, ezen darabjával lép először a nyilvánosság elé. A darabban fellépnek Kardoss Géza, Helvey és Rubinyi Tibor.

Fejnélküli lovas I. része A siker jegyében zajlott le az Urániában. Harry Piel csodás mutatványai sok tapsot váltott ki a közönségből. II-ik része még izgalmasabb, még nagyszerűbb

Nyomatott a Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat nyomdájában Debreczen, Ferencz József-ut 59.